

© LUC VAN DIJK

GRASZAADMENGSELS VOOR BLIJVEND GRASLAND

Een succesvolle weidevernieuwing begint met een bewuste mengselkeuze. In het vorige nummer bespraken wij de mengsels voor tijdelijk grasland. In dit tweede artikel komen de enkelvoudige en complexe mengsels voor blijvend grasland aan bod. – Naar: ILVO; LTC Waasland; Hooibeekhoeve & Departement Landbouw & Visserij

Als we spreken over weidemengsels worden meestal de graszaadmengsels voor blijvend grasland bedoeld waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen mengsels die begraasd en gemaaid of overwegend gemaaid worden. Bij een goede uitbating kunnen ze probleemloos 5 jaar of meer blijven aanliggen zonder dat zij gescheurd en vernieuwd moeten worden.

Blijvend grasland, enkelvoudige mengsels

We maken een onderscheid tussen enkelvoudige mengsels (tabel 1) en complexe mengsels (tabel 2). Enkelvoudige mengsels bevatten uitsluitend Engels raaigras. Engels raaigras combineert het best alle gewenste landbouwkundige eigenschappen zoals een hoge drogestofopbrengst, een goede langleefbaarheid, hoge voederwaarde, voldoende droogteresistentie en wintervastheid en een hoge grasopname, zowel bij begrazing als bij het voederen

Tabel 1 Enkelvoudige blijvende grasmengsels ingedeeld volgens gebruiksdoel - Bron: LCV

Mengselnaam	Firma	Doel	Specificiteit ¹
Blijvend grasland (enkelvoudig, 100% Engels raaigras)			
Superstar Extra	Aveve	Begrazen/maaien	
Superstar Prima	Aveve	Begrazen/maaien	
Superstar Restart	Aveve	Begrazen/maaien	D
Superstar Tetra	Aveve	Begrazen/maaien	
Milkway Doorzaai	Barenbrug	Begrazen/maaien	D
Milkway Plus	Barenbrug	Begrazen/maaien	
Biomax (Eco-zaad)	Innoseeds	Begrazen/maaien	
Doorzaaimix i-Seed	Innoseeds	Begrazen/maaien	D
Max 3 Gold met of zonder i-Seed	Innoseeds	Begrazen/maaien	
Milkmax	Innoseeds	Begrazen/maaien	
Milkmax Tetra	Innoseeds	Begrazen/maaien	
Tetra Max Gold	Innoseeds	Begrazen/maaien	
Tedi Green 50-60	Jorion/Philip-Seeds	Begrazen/maaien	
Tedi Green 70-30	Jorion/Philip-Seeds	Begrazen/maaien	
Belpre 3 + Headstart Gold	Limagrain	Begrazen/maaien	D
Belpre Revita + Headstart Gold	Limagrain	Begrazen/maaien	D
Matra TDI	Limagrain	Begrazen/maaien	
Belpre 10 + Headstart Gold	Limagrain	Overwegend maaien	

¹ Specificiteit: D = geschikt voor doorzaai

van voordroogkuil. Voorwaarde is dat er voldoende bemest wordt.

Bij Engels raaigras maken we onderscheid tussen tetraploïde en diploïde rassen. Tetra's zijn gemiddeld iets roestresistenter en wat smakelijker. Bij begrazing van een stengelig gewas blijven minder weideresten achter. Diplo's hebben een meer gesloten zode en scoren gemiddeld beter voor langleeftbaarheid. Ook hier speelt de rassenkeuze een grote rol. De verschillen tussen individuele rassen binnen de groep van tetra's of diplo's kunnen groot zijn. Gemiddeld bevatten de voorgestelde enkelvoudige weidemengsels ongeveer 50% tetra's, maar de variatie is groot: Belpre Revita bestaat uitsluitend uit tetra's en mengsels Max 3 Gold en Milkmax bevatten uitsluitend diplo's.

Binnen Engels raaigras is het daarnaast vooral voor grasweiden belangrijk om een onderscheid te maken tussen vroege, tussen- en late types, bepaald op basis van de doorschietdatum (tabel 3 p. 50). Voor gemengd gebruik (begrazen en maaien) genieten halflate (tussentype) en late types met doorschietdata die niet te ver uit elkaar liggen (maximaal rond 14 dagen) de voorkeur. De rassen in dit mengsel die het vroegst doorschieten zijn best tetra's omdat deze beter door het vee worden afgegraasd, ook al zijn ze dan reeds ietwat stengelig en starten ze iets vroeger in het voorjaar.

Een opvallende trend voor 2014 is het aanbod specifiek voor doorzaaien (specificiteit D in tabel 1). Onder invloed van de derogatievoorwaarde, waarbij grasland niet langer in het najaar gescheurd mag worden en een toenemend maaigebruk waardoor de zode iets meer open komt, promoten veel zaaizaadfirmas om tijdig en soms jaarlijks de graszode te verjongen door bij te zaaien of door te zaaien. De slaagkans is sterk afhankelijk van de omstandigheden na de doorzaai.

Blijvend grasland, complexe mengsels

Complexe mengsels zijn graszaadmengsels die niet uitsluitend Engels raaigras bevatten (tabel 2). Het huidige aanbod bevat 27 complexe mengsels, waarvan 9 met klaver. Grassoorten die soms in de aangeboden graszaadmengsels zitten, zijn veldbeemdgras (zodesluiter), timothee (wintervast, overwegend maaien), beemdlangbloemen (wintervast, overwegend maaien), rietzwenkgras (productie, structuur, maaien) en festulolium (productie, maaien). Let wel, veldbeemdgras, timothee, beemdlangbloem en rietzwenkgras, hebben net als klaver een trage

opkomst en beginontwikkeling en moeten vóór 1 september worden gezaaid om zich voldoende te kunnen vestigen.

Specifiek voor paarden werden 4 mengsels samengesteld met rassen die instaan voor het behoud van de zodekwaliteit, ook na kort afgrazen (roodzwenkgras, gazongrassen, specificiteit P). Milkway Beef

tot maximaal 300 (zand) of 310 (niet-zand) werkzame N/ha. Bij begrazing, eventueel in combinatie met maaien, blijft de maximale norm voor werkzame N zelfs beperkt tot 235 (zand) of 245 (niet-zand) eenheden werkzame N/ha. Dit resulteert in een belangrijke vermindering van het aanbod aan opneembare stikstof, zodat

Tabel 2 Blijvende complexe weidemengsels ingedeeld volgens gebruiksdoel - Bron: LCV

Mengselnaam	Firma	Doel	Specificiteit ¹
Blijvend grasland (complex)			
Superstar Complex	Aveve	Begrazen/maaien	
Superstar Horsemix	Aveve	Begrazen/maaien	P
Milkway Beef	Barenbrug	Begrazen/maaien	
Milkway Complex	Barenbrug	Begrazen/maaien	
Milkway Vroeg	Barenbrug	Begrazen/maaien	
Horse Max	Innoseeds	Begrazen/maaien	P
Max 11 Gold	Innoseeds	Begrazen/maaien	
Max 4 Gold met of zonder i-Seed	Innoseeds	Begrazen/maaien	
Tetra Max Timo Gold	Innoseeds	Begrazen/maaien	
Herba-Green	Jorion/Philip-Seeds	Begrazen/maaien	
Hippo-Green	Jorion/Philip-Seeds	Begrazen/maaien	P
Preco-Green	Jorion/Philip-Seeds	Begrazen/maaien	
Matra Coupé	Limagrain	Begrazen/maaien	
Belpre Equistar + Headstart Gold	Limagrain	Begrazen/maaien	P
Superstar Super	Aveve	Overwegend maaien	F
Belpre 11 + Headstart Gold	Limagrain	Overwegend maaien	
Belpre Complex + Headstart Gold	Limagrain	Overwegend maaien	
Belprecos + Headstart Gold	Limagrain	Overwegend maaien	
Superstar Prima Blanc	Aveve	Begrazen/maaien	
Milkway Bardenne	Barenbrug	Begrazen/maaien	
Milkway Complex klaver	Barenbrug	Begrazen/maaien	
Herba-Green Plus	Jorion/Philip-Seeds	Begrazen/maaien	
Belpre 2 + Headstart Gold	Limagrain	Begrazen/maaien	
Belpre Ost Pature + Headstart Gold	Limagrain	Begrazen/maaien	
Matra 2	Limagrain	Begrazen/maaien	
Matra Complex	Limagrain	Begrazen/maaien	
Belpre Ost Fauche + Headstart Gold	Limagrain	Overwegend maaien	

¹ Specificiteit: P = geschikt voor paarden, F = bevat festulolium

Engels raaigras combineert het best alle gewenste landbouwkundige eigenschappen.

combineert structuraanbreng met een lange begrazingsperiode, bedoeld voor vleesvee. Dit mengsel bevat ook kropbaar, een droogteresistente soort die in Walloënië belangstelling krijgt maar een lagere verteerbaarheid heeft en minder smakelijk is bij begrazing dan Engels raaigras. Bij het huidige MAP is de totale aanvoer van stikstof op gemaaid grasland beperkt

het opbrengstpotentieel van gras in het algemeen niet ten volle kan worden benut. In deze omstandigheden kan klaver zich goed in de zode vestigen en stikstof uit de lucht fixeren die deels ook ter beschikking komt van het gras. Als gevolg van deze bemestingsnormen zijn er steeds meer voorstanders om voor weiden 3 à 4 kg/ha klaver mee uit te zaaien: witte klaver voor weiden die ook begraasd worden en rode (+ witte) klaver voor percelen die uitsluitend worden gemaaid. De meerkost ervan is snel terugverdiend. In de biologische landbouw wordt vaak geopteerd om bij de aanleg van gras-klaver dat ook zal begraasd worden zowel witte als rode klaver in te zaaien. Rode klaver komt sneller tot

ontwikkeling dan witte klaver en levert een productieve eerste maaisnede. Ten gevolge van begrazing zal de rode klaver wel snel verdwijnen en bekomt men na een groeiseizoen een goede grasweide met witte klaver. Let wel: voor percelen waar klaver werd ingezaaid kan tot nog toe geen derogatie verkregen worden. Het is belangrijk te weten dat klaver een hogere pH van de grond vereist en een ruime kaliumbemesting vraagt. Gras-klaver vraagt bij het voordrogen en inkuislen een iets andere aanpak. Bij alle bewerkingen is voorzichtigheid geboden om bladverlies van klaver te voorkomen

en aarde in de kuil te vermijden. Schud-den wordt best beperkt tot één beurt en het drogestofgehalte van de voordroog mag niet te hoog oplopen – liefst niet hoger dan 40%. De kneuzer mag bij het maaien wel worden ingezet.

Hoeveelheid zaaizaad

Tetraploïde rassen hebben grotere zaden met een duizendkorrelgewicht dat gemiddeld 1,5 keer groter is dan dat van diploïde rassen. Is bij gebruik van enkel diploïde rassen 30 kg ruim voldoende, dan hebben we bij enkel tetrarassen 45 kg/ha nodig. Mits een goede zaaitechniek en een

mengsel van diploïde en tetraploïde rassen, volstaat een zaadhoeveelheid van 35 à 40 kg/ha. Bespaar liever op de zaadhoeveelheid dan op de prijs en de kwaliteit van het mengsel. Later zaaïen betekent tevens een aanpassing van de hoeveelheid zaaizaad. Door minder gunstige groeiomstandigheden moet je bij late zaai de hoeveelheid zaaizaad verhogen. Grassen zoals Engels raaigras worden 2 cm diep gezaaid. Klaver en grassoorten met kleine zaden zoals timothee worden slechts 0,5 tot maximum 1 cm diep gezaaid om een goede opkomst te verzekeren. Indien dergelijke soorten in het mengsel aanwezig zijn moet de zaaimachine extra nauwkeurig naar zaaïdiepte worden afgesteld. Regelmatig mengen van de zaden in de zaadbak is nodig om een homogene verdeling van de soorten over het perceel te bekomen. Secuur werken is de boodschap. ■

Aan dit artikel werkten mee: Alex De Vliegheer, ILVO Plant, Teelt en Omgeving; Dirk Martens, LTC Waasland; An Schellekens & Gert Van de Ven, Hooibeekhoeve; Geert Rombouts & Mathias Abts, Departement Landbouw en Visserij Voeder-gewassen.

Tabel 3 Aandeel (gewichtsperscentage) van tetraploïde rassen en vroegheidstype van enkelvoudige weidemengsels Engels raaigras - Bron: LCV

Mengselnaam	Firma	Tetra (%)	Vroeg (%)	Tussentype (%)	Laat (%)
Superstar Extra	Aeve	70	20	50	30
Superstar Prima	Aeve	45	10	45	45
Superstar Restart	Aeve	50	25	50	25
Superstar Tetra	Aeve	70		45	55
Milkway Doorzaai	Barenbrug	20		30	70
Milkway Plus	Barenbrug	50	25		75
Biomax (Eco-zaad)	Innoseeds	20		40	60
Doorzaamix i-Seed	Innoseeds	75		75	25
Max 3 Gold met of zonder i-Seed	Innoseeds	0		50	50
Milkmax	Innoseeds	0		40	60
Milkmax Tetra	Innoseeds	60		60	40
Tetra Max Gold	Innoseeds	60		65	35
Tedi Green 50-60	Jorion/Philip-Seeds	50		50	50
Tedi Green 70-30	Jorion/Philip-Seeds	70		50	50
Belpre 3 + Headstart Gold	Limagrain	70		55	45
Belpre 10 + Headstart Gold	Limagrain	40		60	40
Belpre Revita + Headstart Gold	Limagrain	100		40	60
Matra TDI	Limagrain	70		40	60
Gemiddelde		51			

MEER WETEN?

Op www.lcvzw.be/publicaties vind je de volledige tabellen van de samenstelling van de graszaadmengsels 2014. De mengsels zijn ingedeeld in 5 groepen: enkelvoudige weidemengsels, complexe weidemengsels, mengsels met klaver, mengsels voor uitsluitend maaien en mengsels voor paarden. Bij elk mengsel wordt de mandataris/bereider weergegeven. Voor elk ras wordt vermeld op welke aanbevolen rassenlijst (de Belgische of de Nederlandse) het staat. Indien er niets vermeld is, betekent dit dat het ras op geen van beide lijsten ingeschreven of aanbevolen is, zodat er geen landbouwkundige gegevens voor onze regio over bekend zijn. Voor festulium, beemdlangbloem en veld-beemdgras zijn er weinig rassen beschikbaar en zijn er (bijna) geen rassen op deze rassenlijsten ingeschreven. Wil je nagaan in welke Europese landen een ras eventueel wel

is ingeschreven, dan kan je dit doen via <http://bit.ly/1szVTFT>. Bij Engels raaigras wordt melding gemaakt van de ploïdiegraad: diploïd (DI) of tetraploïd (TETRA). Bij alle mengsels voor blijvend grasland staat in de laatste kolom het aandeel (gewichtsperscentage ten opzichte van het totale gewicht) dat wordt ingenomen door tetraploïde rassen Engels raaigras. Bij Engels raaigras is ook het type weergegeven: V (vroeg), T (tussentype) of L (laat) doorschietend. Binnen elke groep zijn de mengsels alfabetisch gerangschikt. De mengsels voor blijvend grasland zijn voor 73% samengesteld uit rassen die voorkomen op de Nederlandse of Belgische rassenlijst. Deze rassen zijn uitvoerig getest op hun landbouwkundige waarde in onze groeiomstandigheden.